

คำวินิจฉัยของ นายสุธี สุทธิสมบูรณ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๓/๒๕๔๕

วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕

เรื่อง พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๕๘ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๕ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ศาลทหารกรุงเทพส่งคำร้องของพันเอก จาตุภัทร รัตนวิจิตร เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ข้อเท็จจริงโดยสรุป พันเอก ศรายุทธ กลิ่นมาหอม เป็นโจทก์ ฟ้อง พันเอก จาตุภัทร รัตนวิจิตร เป็นจำเลย ต่อศาลทหารกรุงเทพ คดีดำที่ ๓๒/๒๕๔๗ ข้อหากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ มาตรา ๑๕๘ มาตรา ๓๒๖ และมาตรา ๕๑ ประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒ มาตรา ๑๓ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓ ขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาลงโทษจำเลย

จำเลยยื่นคำร้องต่อศาลทหารกรุงเทพ ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดข้อกฎหมายเบื้องต้นว่า พันเอก ศรายุทธ กลิ่นมาหอม โจทก์ มีอำนาจฟ้องในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการต่อศาลทหารกรุงเทพโดยตรงโดยไม่ต้องผ่านคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้หรือไม่ และศาลทหารกรุงเทพพิจารณาคำร้องและมีคำสั่งให้ยกคำร้องของจำเลย โดยวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มิได้มีบทบัญญัติให้ตัดอำนาจฟ้องของผู้เสียหายที่จะใช้สิทธิในการฟ้องคดีอาญาด้วยตนเองตามที่กฎหมายในส่วนวิธีสบัญญัติให้อำนาจไว้ ดังนั้น เมื่อโจทก์และจำเลยเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการ โจทก์ในฐานะผู้เสียหาย จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการต่อศาลทหารกรุงเทพได้ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๕๘ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง

จำเลยยื่นคำร้องโต้แย้งคำสั่งศาลทหารกรุงเทพดังกล่าวข้างต้นว่า พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๕๘ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๕ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง เนื่องจากขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เป็นผู้ตรวจสอบเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการไม่ว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในอำนาจศาลยุติธรรมหรือศาลทหาร ทั้งนี้ เพื่อมิให้มีการช่วยเหลือกันหรือกลั่นแกล้งฟ้องร้องกัน และเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน

ศาลทหารกรุงเทพพิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จำเลยโต้แย้ง เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีและยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ จึงส่งข้อโต้แย้งของจำเลยให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาและมีมติ เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๘ ให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง และมีมติ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย คือ พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๕๘ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๕ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ ดังนี้
มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง “คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้....

(๓) ได้สอบสวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายวผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ฯลฯ”

มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน”

พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๕๘ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๕ บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง “ศาลทหารในเวลาปกติให้อัยการทหารหรือผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญา แต่ถ้าผู้เสียหายมิได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารแล้ว ต้องมอบคดีให้อัยการทหารเป็นโจทก์”

มาตรา ๔๕ “วิธีพิจารณาความอาญาทหาร ให้นำกฎหมาย กฎและข้อบังคับซึ่งออกตามกฎหมายฝ่ายทหารมาใช้บังคับ ถ้าไม่มีกฎหมาย กฎและข้อบังคับฝ่ายทหารก็ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม ถ้าวิธีพิจารณาข้อใดซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่จะใช้ได้”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง “ถ้าฟ้องถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ให้ศาลจัดการส่งต่อไปนี้

(๑) ในคดีราษฎรเป็นโจทก์ ให้ไต่สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าคดีนั้นพนักงานอัยการได้ฟ้องจำเลยโดยข้อหาอย่างเดียวกันด้วยแล้วให้จัดการตามอนุมาตรา (๒)

(๒) ในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ไม่จำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องก่อนก็ได้

ฯลฯ”

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) บัญญัติให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายผิดปกติกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งต้องมีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) และเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับคำกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนข้อเท็จจริง ผลการไต่สวนข้อเท็จจริง ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าข้อกล่าวหาใดไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาอันเป็นอันตกไป ข้อกล่าวหาใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ามีมูลความผิด ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้ (๑) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย

ให้ส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็น ไปยังผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาโทษทางวินัย ตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติ โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก และ (๒) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญาให้ส่งรายงาน เอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินคดีอาญาในศาล ซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี โดยให้ถือว่า รายงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ศาลประทับฟ้องไว้พิจารณาโดยไม่ต้องไต่สวนมูลฟ้อง ทั้งนี้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๘๔ ถึง มาตรา ๘๗ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวเป็นขั้นตอนการไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลการกระทำความผิดทางอาญาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ซึ่งผลการไต่สวนชี้มูลความผิดทางอาญาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าว ต้องส่งให้อัยการฟ้องคดีต่อศาล และศาลประทับฟ้องไว้พิจารณาโดยไม่ต้องไต่สวนมูลฟ้อง บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๘๔ ถึง มาตรา ๘๗ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ โดยเฉพาะมาตรา ๘๖ วรรคหนึ่ง (๒) บัญญัติห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกคำกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่า กระทำผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ขึ้นพิจารณา ในเรื่องที่ศาลรับฟ้องในประเด็นเดียวกัน และอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล หรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเสร็จเด็ดขาดแล้ว ซึ่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ ไม่มีข้อห้ามมิให้ผู้เสียหายใช้สิทธิฟ้องคดีอาญาต่อศาล ซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๕๘ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติอำนาจฟ้องคดีอาญาในศาลทหารในเวลาปกติ และมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ฯ ที่บัญญัติเกี่ยวกับวิธีพิจารณาความอาญาของศาลทหารทั้งสองมาตราดังกล่าวไม่มีประเด็นที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) และไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง เพราะข้าราชการทหารภายใต้พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ฯ ย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑)

ที่บัญญัติให้ไตสวนมูลฝอย ในคดีราษฎรเป็นโจทก์ เพื่อถ่วงดุลให้ความเป็นธรรมแก่โจทก์และจำเลยก่อนที่ศาลจะรับฟ้องคดีอาญานั้น การที่โจทก์ใช้สิทธิดำเนินคดีอาญาด้วยตนเองโดยไม่เสนอเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไตสวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดทางอาญาก่อนส่งเรื่องให้อัยการฟ้องคดีต่อศาล ซึ่งการฟ้องคดีอาญาของโจทก์ต้องผ่านขั้นตอนการไตสวนมูลฝอยของศาลก่อนตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๕๘ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๕ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) จึงเป็นสิทธิอันชอบธรรมของโจทก์ในฐานะผู้เสียหายที่มีอำนาจฟ้องคดีอาญาต่อศาลด้วยตนเอง และไม่มีกฎหมายห้ามโจทก์ใช้สิทธิฟ้องคดีอาญาต่อศาล แม้คดีนั้นจะอยู่ในเขตอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่มีประเด็นที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไตสวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดในคดีอาญา และไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง เพราะบุคคลที่เป็นจำเลยในคดีอาญาที่ราษฎรเป็นโจทก์ฟ้องเอง กฎหมายบัญญัติให้ศาลไตสวนมูลฝอยก่อนประทับฟ้อง และการใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาล ไม่ถือว่าเป็นการขัดต่อหลักความเสมอภาคแต่อย่างใด

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๕๘ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๕ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

นายสุธี สุทธิสมบุรณ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ